

Valodas lietojums diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums

Latviešu valodas aģentūra
Gunta Kļava, Kristīne Motivāne

Diasporas atbalsta politika

- Nacionālās kultūras un identitātes pārmantošanas un ilgtspējas nodrošināšana.
- Nacionālo īpatnību un interešu nešana pasaulē.
- Sadarbības tilta ar diasporas mītnes valstīm veidošana.

Diasporas atbalsta virzieni

- Lingvistiskā identitāte.
- Kultūras identitāte.
- Nacionāla izglītība.

Institūcijas Grieķijā

Ģenerālsekretariāts grieķiem ārzemēs (politikas izstrādātājs) – Ārlietu ministrijas autonoma iestāde, pakļauta ĀM ministra vietniekam.

Padome grieķiem ārzemēs – galvenā organizācija, kas pulcē visas pasaules grieķu organizācijas.

Grieķu diasporas izglītības un starpkultūru studiju institūts – Nacionālās izglītības un reliģisko lietu ministrijas pārraudzībā, rūpējas par grieķisku izglītību un grieķu valodas apgūšanas iespējām.

Institūcijas Grieķijā

Citas organizācijas, kas atbalsta diasporas politiku:

- Grieķu Parlamenta grieķiem ārzemēs pastāvīgā komiteja;
- Grieķu ekumeniskais patriarhāts, citi patriarhāti, grieķu baznīca;
- Hellēnisma studiju un attīstības centrs u.c.

Institūcijas Lietuvā

- **Nacionālo minoritāšu un lietuviešu ārzemēs departaments** – tieši pakļauts Lietuvas Republikas valdībai.
- **Pasaules lietuviešu kopiena** – apvieno visas lietuviešu kopienas pasaulē.

Citas organizācijas:

Valsts lietuviešu valodas komisija, Lietuvas Institūts, Viļņas Universitāte u.c. augstskolas, Lietuviešu valodas institūts, Izglītības un zinātnes ministrija u.c.

Institūcijas Čehijā

- **Kultūras, komunikāciju un prezentāciju departaments** – Ārlietu ministrijas pārraudzībā.
- **Izglītības, jaunatnes un sporta ministrija** – rūpējas par čehu valodas lektorātiem un diasporas pārstāvju iespējām apgūt čehu valodu.

Citas organizācijas:

Prāgas Kārļa universitāte, citas augstskolas, ČR Parlamenta Senāts, Čehu centri (24) u.c.

Diasporas atbalsta galvenie mērķi

- Uzsvērt diasporas lomu kā tiltu starp valsti un pārējo starptautisko sabiedrību.
- Rosināt diasporas kultūras, lingvistiskās un reliģiskās identitātes nostiprināšanos, vienlaikus bagātinot katras valsts sabiedrību.
- Atbalstīt diasporas intereses.

Diasporas atbalsta veidi

- Diasporas izglītības iestāžu atbalsts:
 - skolotāji, mācību materiāli, finansējums.
- Atbalsts biedrībām un kopienām:
 - pasākumi, administratīvās izmaksas, citas aktivitātes.
- Projektu konkursi.
- Informatīvais atbalsts.

Interesanti skaitļi

- Lietuva:

2009. gadā reģistrētas **42** kopienas, **195** lietuviešu izglītības iestādes (7 vispārējās izglītības iestādes).

2008. gadā tikai diasporas skolu un skolotāju atbalstam piešķirti 14 miljoni litu (apm. **2 miljoni latu**).

2008. gadā parakstīti līgumi ar **117** skolotājiem un pasniedzējiem.

Mācību grāmatas diasporai

Interesanti skaitļi

- Čehija:

Čehu kultūras mantojuma ārzemēs saglabāšanai katru gadu tiek piešķirti apm. **1 500 000** latu.

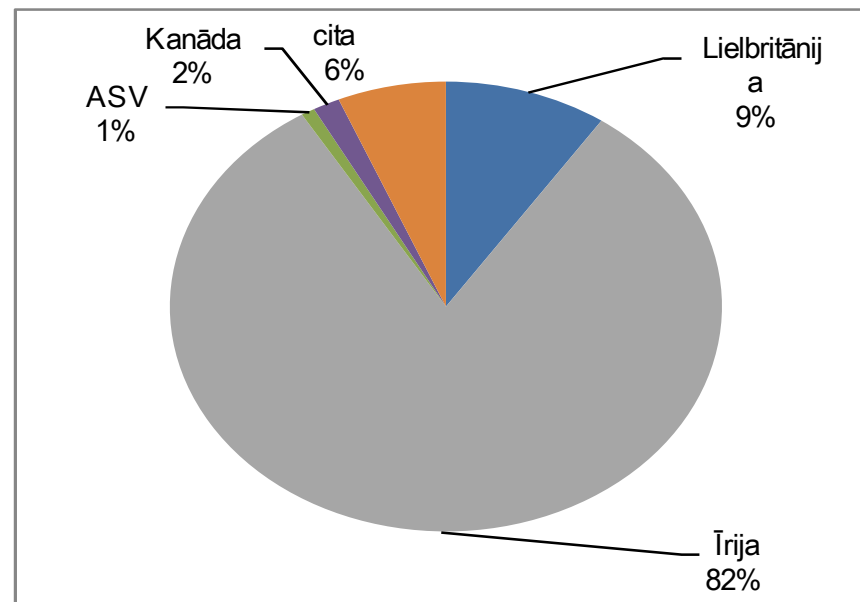
2008. gadā lektoru un lektorātu darbībai, kā arī vienreizējai darba vietu aprīkojuma iegādei piešķirti vairāk nekā **500 000** latu.

2008. gadā čehu kopienu pieteiktajiem projektiem piešķirti apmēram **318 000** latu.

Aptaujas dati

Respondentu dzīvesvieta

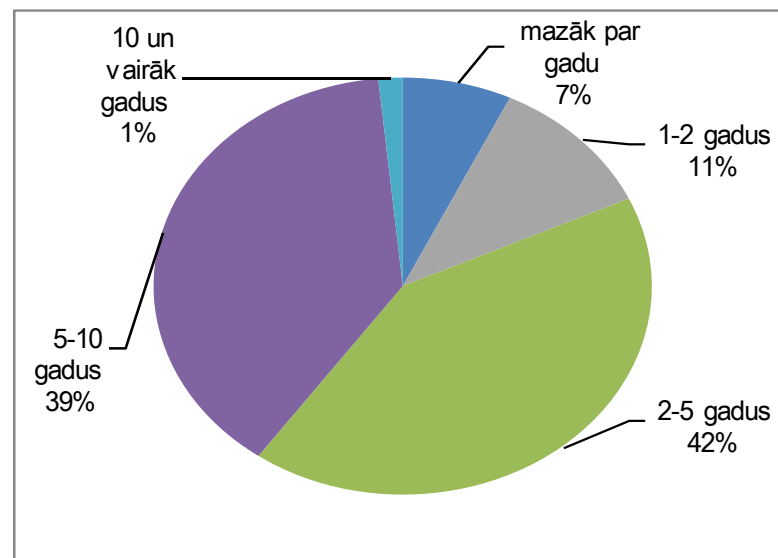
Atbilde:	Skaitis:	Procentuāli:
Lielbritānija	12	9%
Īrija	103	81%
ASV	1	1%
Kanāda	2	2%
Vācija	0	0%
cita	8	6%
KOPĀ	127	100%

Aptaujas dati

Ārpus Latvijas pavadītie gadi

Atbilde:	Skaits:	Procentuāli:
mazāk par gadu	9	7%
1-2 gadus	14	11%
2-5 gadus	53	42%
5-10 gadus	49	39%
10 un vairāk gadus	2	2%
KOPĀ	127	100%

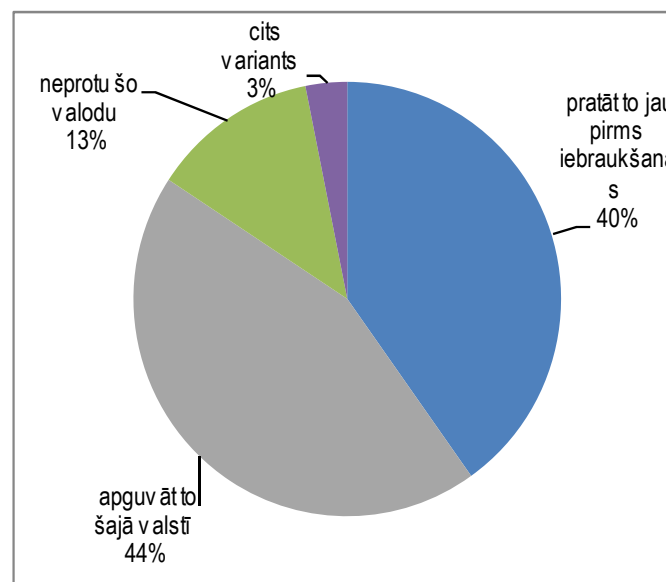

Valodu lietojums

Valoda \ Kur lieto	Mājās, ar saviem ģimenes locekļiem	Ar draugiem	Ārpus mājas	Darba vietā
latviešu	89%	83%	47%	30%
krievu	12%	65%	46%	35%
angļu	25%	62%	83%	77%
vācu	2%	5%	3%	4%
cita:	5%	6%	7%	6%

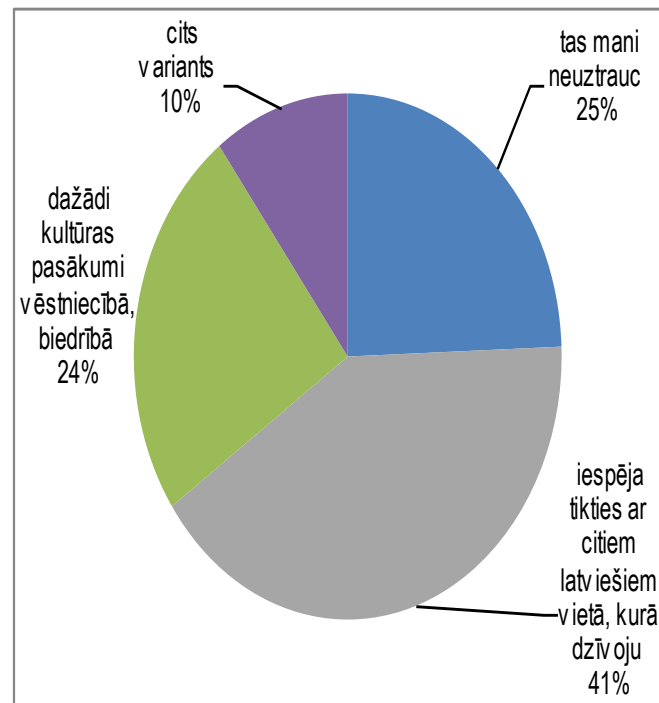
Mītnes valsts valodas prasme

Atbilde:	Skaits:	Procentuāli:
pratāt to jau pirms iebraukšanas	51	40%
apguvāt to šajā valstī	56	44%
neprotu šo valodu	16	13%
cits variants	4	3%
KOPĀ	127	100%

Pasākumi identitātes saglabāšanai

Atbilde:	Skaitis:	Procentuāli:
tas mani neuztrauc	31	24%
iespēja tikties ar citiem latviešiem vietā, kurā dzīvoju	52	41%
dažādi kultūras pasākumi vēstniecībā, biedrībā	31	24%
cits variants	13	10%
KOPĀ	127	100%

Kāds atbalsts tiek sagaidīts no Latvijas

- iespēja latviešu bērniem apgūt latviešu valodu
- vienotas mācību/izglītības programmas izstrāde
- kursi ārzemju latviešu skoliņu skolotājiem, rīkojot tos mītnes valstī (multiplikatoru kursi)
- organizēt dažādus kultūras pasākumus, kuros piedalītos Latvijas mākslinieki, literāti, mūziķi u.c. kultūras darbinieki
- mainīt sabiedrībā pastāvošo negatīvo viedokli par prom aizbraukušajiem latviešiem

Galvenie secinājumi

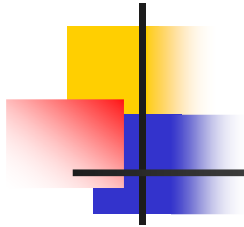
- Attieksme

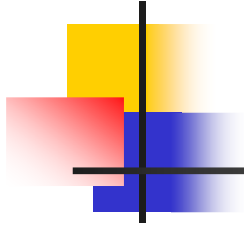
- vēlme saglabāt identitāti un nodot to tālāk
- latviešu kultūras u.c. pasākumu apmeklēšana
- latviešu valodas nodarbību apmeklēšana
 - mājās runātā valoda (25% - angļu)
 - bērns kā starpnieks u.tml.
- attieksmes maiņa Latvijas sabiedrībā:
 - pievēršot uzmanību diasporas pārstāvju esošajam un iespējamajam devumam nākotnē Latvijas valstij, tās ekonomikai, sabiedrībai un kultūras dzīvei

Guvumi

- Tautiešu piederība valstij.
- Valsts vārda popularizēšana pasaulē.
- Valsts politisko interešu pārstāvniecība.
- Ekonomiskais ieguvums (ilgtermiņā).
- Iespējamā repatriācija.

Paldies
par uzmanību!

norway
grants

Latviešu valodas aģentūra